

19. století v české filosofii

- 1) hegelianismus (40.-50. léta)
- 2) herbartismus (50.-90. léta)
- 3) pozitivismus (od 70.-80. let: první fáze)
- 4) novotomismus (od zač. 80. let)

Hegelianismus

- **Idealistický** směr filosofie (za podstatu všech jevů přírody a společnosti považuje neosobní duchovní princip: absolutno, absolutní duch, absolutní idea, světový duch, světový rozum; duch prochází 3 stupni: logika, F přírody, F ducha), smysl pro vnitřní souvislosti historického vývoje společnosti, politickou akci
- **Georg Wilhelm Hegel** (1770–1831), NKF (*Fenomenologie ducha*, *Přednášky o F dějin*, o FN, právo aj.)

Čeští hegelovci

- Jan Evangelista Purkyně (1787-1869) – KU
- František Matouš Klácel (1808-1882) – Brno
- František Tomáš Bratranek (1815-1884) – Lvov, Brno, Krakov
- Karel Boleslav Štorch (1812-1868)
- Ignác Jan Hanuš (1812-1869) – KU
- Augustin Smetana (1814-1851) – KU

Jan Evangelista Purkyně

(1787-1869)

- Jan Evangelista Purkyně byl český fyziolog, anatom, biolog, básník a filozof; otec malíře Karla Purkyně. Svým příspěvkem o živočišných tkáních složených z buněk s jádry se stal jedním ze spoluzakladatelů cytologie.

<http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/purkyn.html>

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10169539755-dvaasedmdesat-jmen-ceske-historie/209572232200019-jan-evangelista-purkyne/>

František Matouš Klácel

(1808-1882)

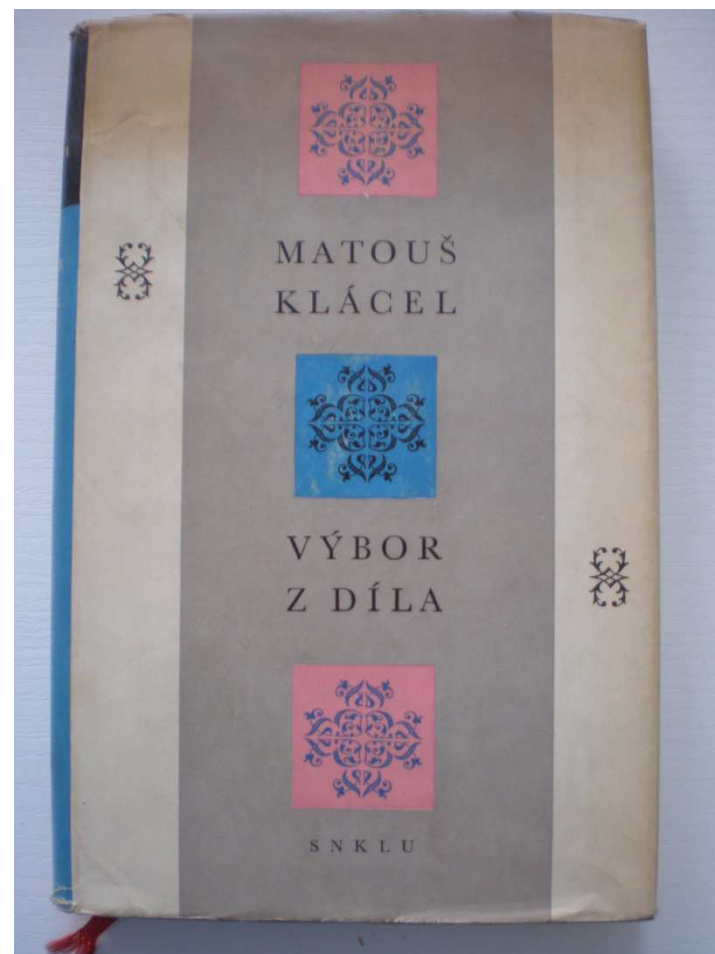
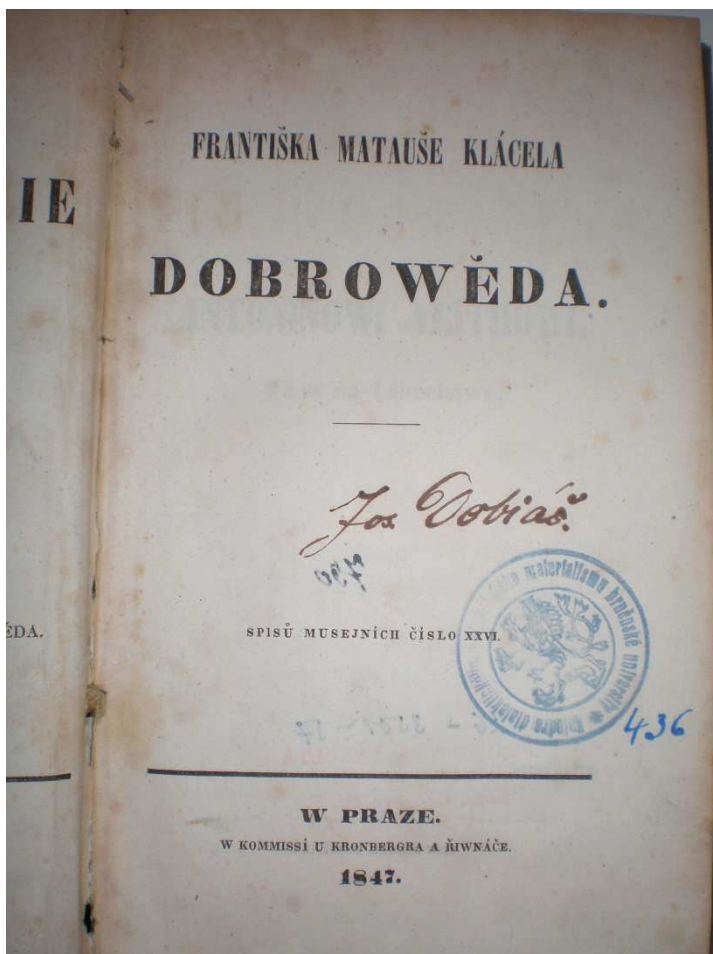
Filozof, humanista, pedagog, původně člen
augustiniánského řádu na Starém Brně.

<http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/klacel.html>

František Matouš Klácel

- *Mostek aneb Sestavení skromných myšlének o tom, na čem každému záležiti má, 1842*
- *Dobrověda* (něm. 1844, č. 1847)
- *Listy přítele přítelkyni o původu socialismu a komunismu, 1849;*
- *Vesměrnost, Chicago 1882*

František Tomáš Bratranek (1815-1884)

<http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/bratrn.html>

- *Výklad Goethova Fausta*, 1982
- O něm: Jaromír Loužil:
Neznámý filosofický rukopis F. T. Bratranka Des Lebens Urworte, 1971; F. T. B. Leben und Philosophie, 1972; B. a Mendel, 1972

Karel Boleslav Štorch (1812-1868)

<http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/storch.html>

- Zeměpis filosofický, ČČM 1853
- Filosofie a literatura naše, ČČM 1861
- <http://klatoviny.blogspot.cz/2012/12/karel-boleslav-storch-200-let-od.html>

Ignác Jan Hanuš (1812-1869)

<http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/hanusi.html>

- *Nástin duševědy s pokusem o vysvětlení výrazů duševědných, 1849*
- *Nástin logiky na základě metafyzickém, 1850*
- *Rozbor filosofie Tomáše ze Štítného dle rukopisu Řečí besedních, 1852.*
- O něm: Jaromír Loužil

NOVOČESKÁ
BIBLIOTHÉKA

VYDÁVANÁ

NÁKLADEM ČESKÉHO MUSEUM.

ČÍSLO XV.

IGN. JANA HANUŠE
ROZBOR FILOSOFIE TOMÁŠE ZE ŠTÍTNÉHO.

V PRAZE 1852.
V KOMISIÍ U FRANTIŠKA ŘIVNÁČE.

ROZBOR
FILOSOFIE

TOMÁŠE ZE ŠTÍTNÉHO

DLE RUKOPISU „ŘEČI BESEDNÍCH“.

OD

IGNACE JANA HANUŠE,

DOKTORA FILOSOFIE, ÚDA FILOSOFICKÝCH FAKULT V PRAZE A VE LVOVÉ,
BYV. DĚKANA PROFESSORSKÉHO SBORU FILOSOFICKÝCH UČENÍ VE LVOVÉ
A V HOLOMOUCI A PRODĚKANA V PRAZE, ŘÁDNÉHO ČLENA KRÁL. ČESKÉ
SPOLEČNOSTI VĚD, PŘÍSPÍVAJÍCÍHO ÚDA NÁRODNÍHO ČESKÉHO MUSEUM,
A MUSEJNÍHO SBORU ARCHAEOLOGICKÉHO, ÚDA HISTORICKO-STATISTICKÉ
SEKCI KRÁL. MORAVSKO-SLEZSKÉ SPOLEČNOSTI PRO ZVELEBENÍ ORBY
A VĚDOMOSTI O PŘÍRODĚ A VLASTI.

SPISŮ MUSEJNÍCH ČÍSLO XLIII.

V PRAZE 1852. *2/2*
V KOMISIÍ U FRANTIŠKA ŘIVNÁČE.

Augustin Smetana
(1814–1851)

Augustin Smetana

- Die Bedeutung des gegenwärtigen Zeitalters, 1848 (č. *Význam současného věku*; též jako *Úvahy o budoucnosti lidstva*, 1903)
- Die Katastrophe oder Ausgang der Geschichte der Philosophie, 1850 (č. *Obrat a vyústění dějin filosofie*)
- Der Geist, sein Entstehen und Vergehen, posmrtně 1865 (č. *Vznik a zánik ducha*, 1923)
- *Paměti kněze z církve vyobcovaného*, 1900

<http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/smtnau.html>

DR. AUGUSTINA SMETANY:

VZNIK A ZÁNİK DUCHA.

FILOSOFICKÁ ENCYKLOPEDIÉ.

1628
II 101

MOTTO: SPIRITUS EST ANIMA ANIMAE.

PŘELOŽILI

CLENOVĚ JEDNOTY FILOSOFICKÉ

327
KABINET TGM
KNIHOVNA

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE VĚD A UMĚNÍ.
1923.

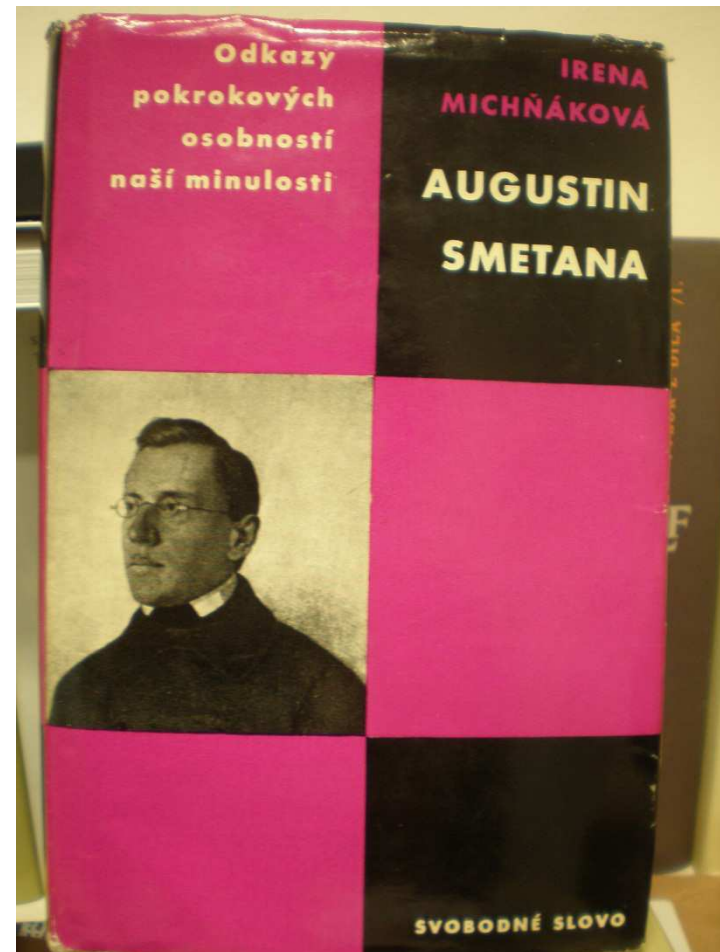
DR. AUGUSTIN SMETANA

ÚVAHY O BUDOUCNOSTI LIDSTVA. OBRAT VE VÝVOJI FILOSOFICKÉHO MYŠLENÍ A JEHO KONEČNÝ CÍL

PŘELOŽENO JEDNOTOU FILOSOFICKOU V PRAZE

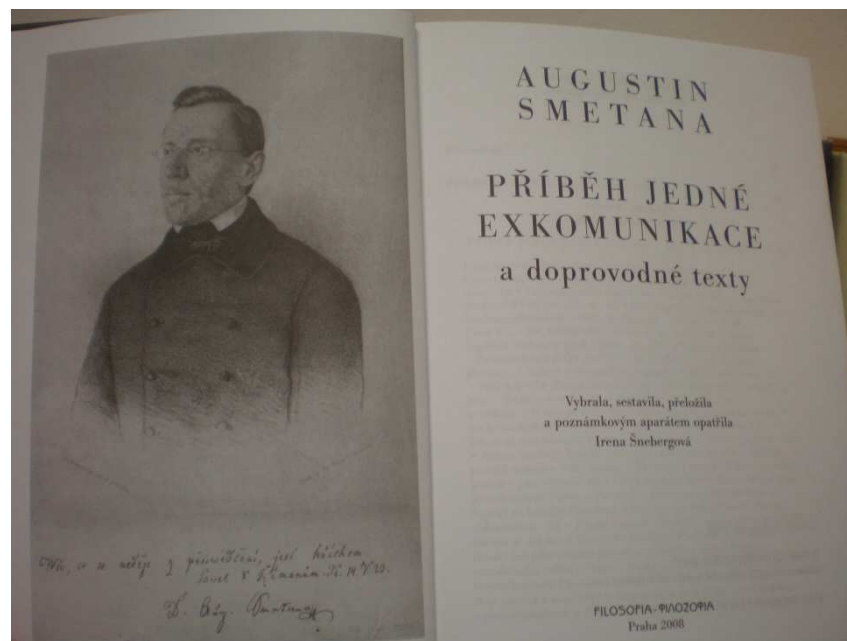
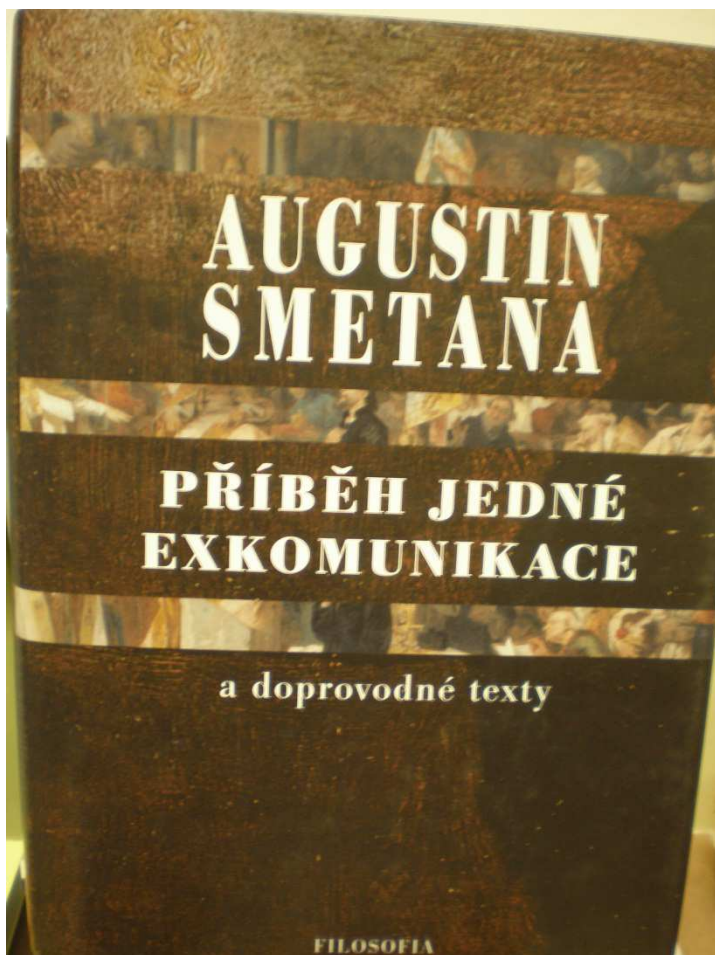

V PRAZE
NÁKLADEM JANA LAICHTERA NA KRÁL. VINOHRADĚCH
1903

Ed. Irena Šnebergová, Praha: Filosofia 2008, 784 s.

Publikace obsahuje autobiografii Augustina Smetany (1814-1851), jeho dosud nepublikované poznámky k německé filosofii klasického období (od Kanta po Hegela a Herbarta) a ukázky z jeho korespondence. Kniha po více než čtyřech desetiletích navazuje na dva vydané svazky sebraných spisů Augustina Smetany. Životopisný Příběh jedné exkomunikace je uveřejněn v novém českém překladu, další texty a korespondence jsou zpřístupněny dvojjazyčně - v německém originálu a českém překladu.

Herbartismus

- Střízlivější, vědečtější ráz, smysl pro praxi, empirii, realitu (estetika, etika, psychologie), odmítání myšlenkových spekulací a promyšlených systémů. Chybí mu vývojové hledisko, málo se věnoval historii a politice – vytvořil realismus
- **Johann Friedrich Herbart** (1776-1841). Psal o logice, praktické F, pedagogice, psychologii

Herbartismus v české filozofii

- František Čupr (1821-1882) – KU
- Gustav Adolf Lindner (1828-1887) – KU
- Josef Dastich (1835-1870) – KU
- Josef Durdík (1837-1902) – zakl. Jednoty filosofické 1881
- Otakar Hostinský (1847-1910) – první předseda Jednoty filosofické; strukturalismus, estetika, hudba
- Gustav Zába (1854-1924)
- Oldřich Kramář (1848-1924)
- mladý František Krejčí (1858-1934)

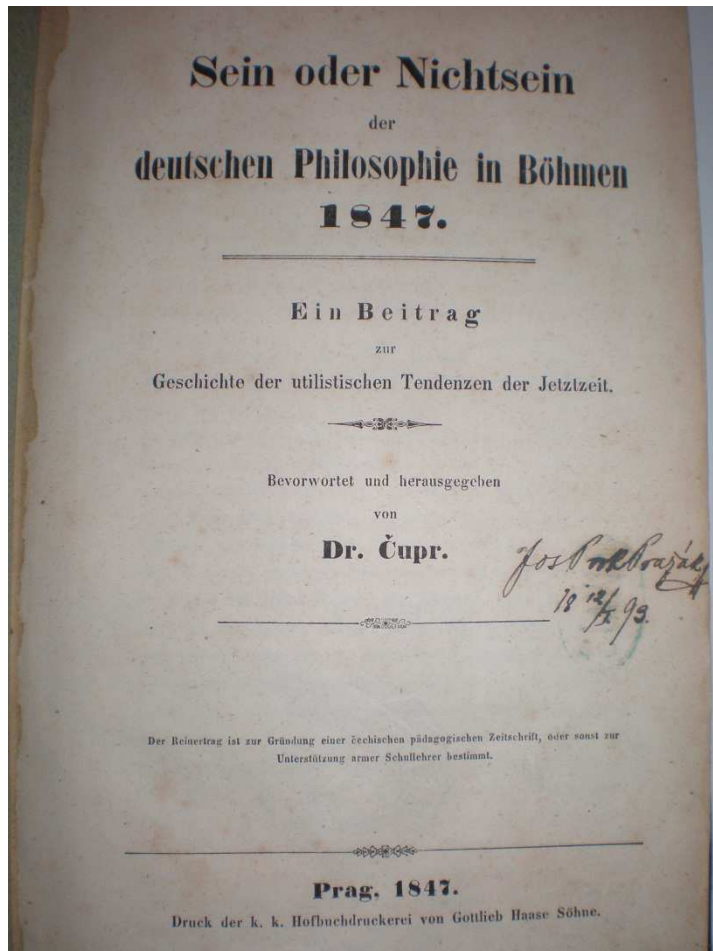
- O nich: I. Tretera: *J. F. Herbart a jeho stoupenci*, 1989

František Čupr (1821-1882)

<http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/cupr.html>

František Čupr

- *Sein oder Nichtsein der deutschen Philosophie in Boehmen, 1847*
- *Lehrbuch der empirischen Psychologie, 1852*
- *Učení staroindické I-III, 1876-1881*

Gustav Adolf Lindner (1828-1887)

<http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/lindnr.html>

Gustav Adolf Lindner

- *Lehrbuch der empirischen Psychologie nach genetischer Methode*, Cilli 1858
- *Das Problem des Glücks*, 1868 (č. Záhada štěstí. Psychologická zkoumání o lidské blaženosti, 1931)
- *Ideen zur Psychologie der Gesellschaft als Grundlage der Sozialwissenschaft*, Wien 1871 (č. Myšlenky k psychologii společnosti jako základ společenské vědy, 1929)
- *Allgemeine Erziehungslehre*, Wien 1877 (č. Všeobecné vychovatelství, Vídeň 1878)
- *Allgemeine Unterrichtslehre*, Wien 1877 (č. Všeobecné vyučování, Vídeň 1878)

FILOSOFICKÁ BIBLIOTÉKA

VYDÁVANÁ

I. TRIDOU ČESKÉ AKADEMIE
VĚD A UMĚNÍ.

RADA I. ČÍSLO 9.

DR. GUSTAV ADOLF LINDNER:

ZÁHADA ŠTĚSTÍ.

PSYCHOLOGICKÁ ZKOUMÁNÍ
O LIDSKÉ BLAŽENOSTI.

PŘELOŽIL

JOSEF KRÁL.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE VĚD A UMĚNÍ.
1931.

Josef Dastich (1835-1870)

<http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/dastch.html>

<http://smetanova.lhota1.sweb.cz/dastich.html>

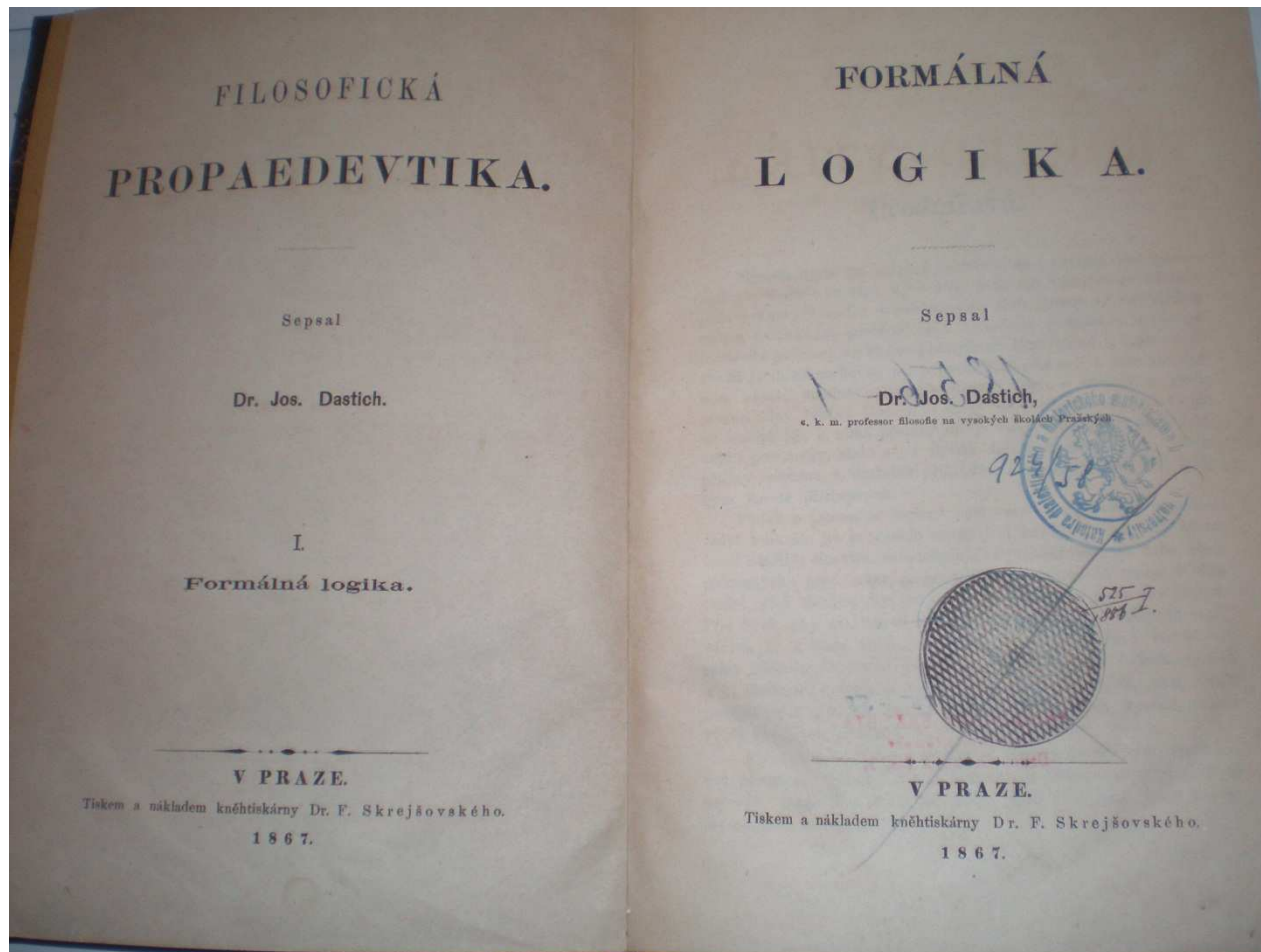

Josef Dastich

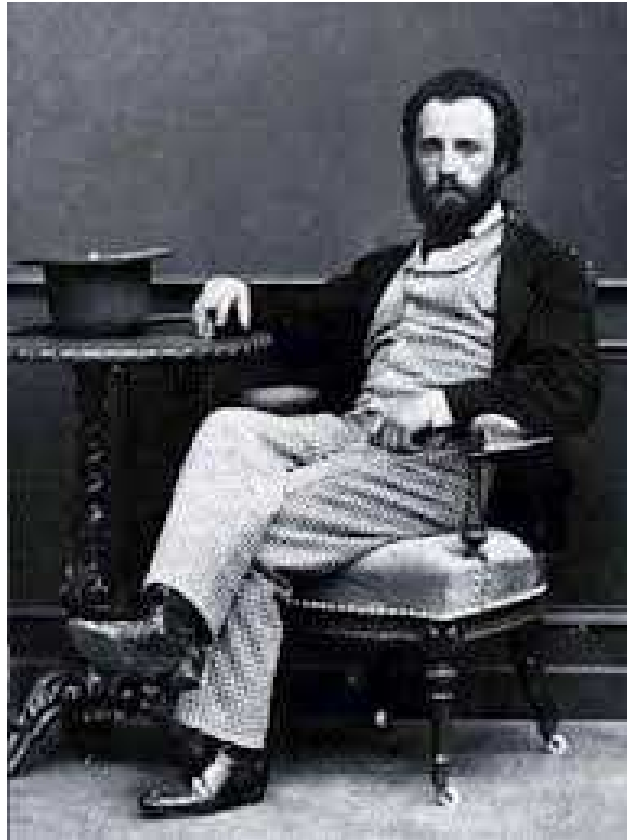
- *Rozbor filosofických náhledů Tómy ze Štítného o pojmu krásy a o poměru víry k rozumu, 1862*
- *Základové praktické filosofie ve smyslu všeobecné ethiky, 1863;*
- *Filosofická propedeutika, 1866*
- *Formální logika, 1867*
- *Psychologie s úvodem do filosofie, 1867*

Josef Dastich

Josef Durdík (1837-1902)

<http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/durdj.html>

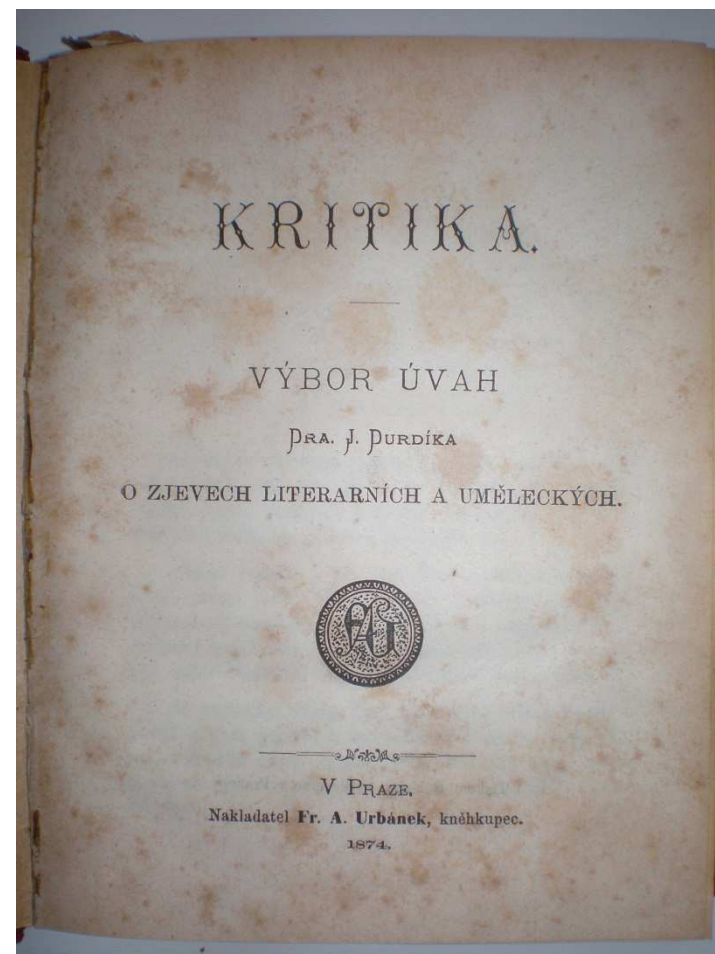
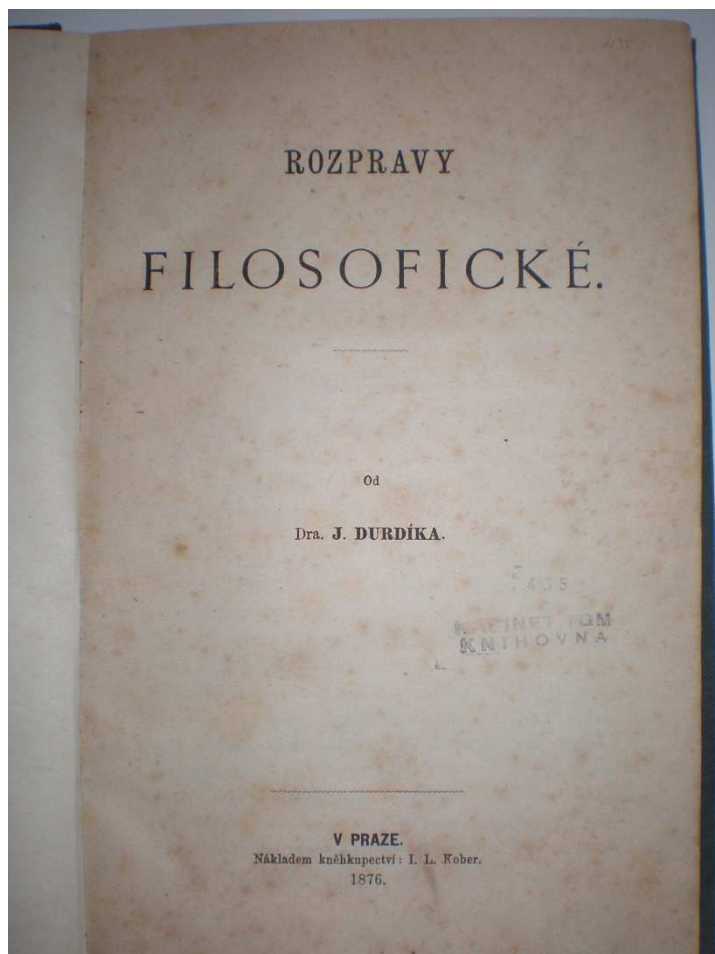
Josef Durdík

- *Leibniz und Newton*, 1869
- *Soustava filosofie*, 1887
- *Darwin a Kant* (až 1906)
- *Architektonika věd*, 1874
- *Všeobecná estetika*, 1875
- *Dějepisný nástin filosofie novověké I-II*, 1870, 1887
- *Dějiny filosofie nejnovější*, 1887
- *Dějepisný nástin filosofie řecké*, 1892
- *O významu filosofie Descartovy*, 1897

<http://abicko.avcr.cz/archiv/2002/7/obsah/estetik-josef-durdik.html>

http://www.aluze.cz/2008_01/14_archivalie_komentar_stibral.php

Josef Durdík

DĚJINY
FILOSOFIE NEJNOVĚJŠÍ.

SEPSAL.

Dr. JOSEF DURDÍK.

V PRAZE.
TISKEM A NÁKLADEM J. OTTY.
1887.

Otakar Hostinský (1847-1910)

<http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/hostin.html>

- *Hudba v Čechách, 1900*
- *Bedřich Smetana a jeho boj o moderní českou hudbu, 1901*
- *Česká světská píseň lidová, 1906*
- *Umění a společnost, 1907*

Gustav Zába (1854-1924)

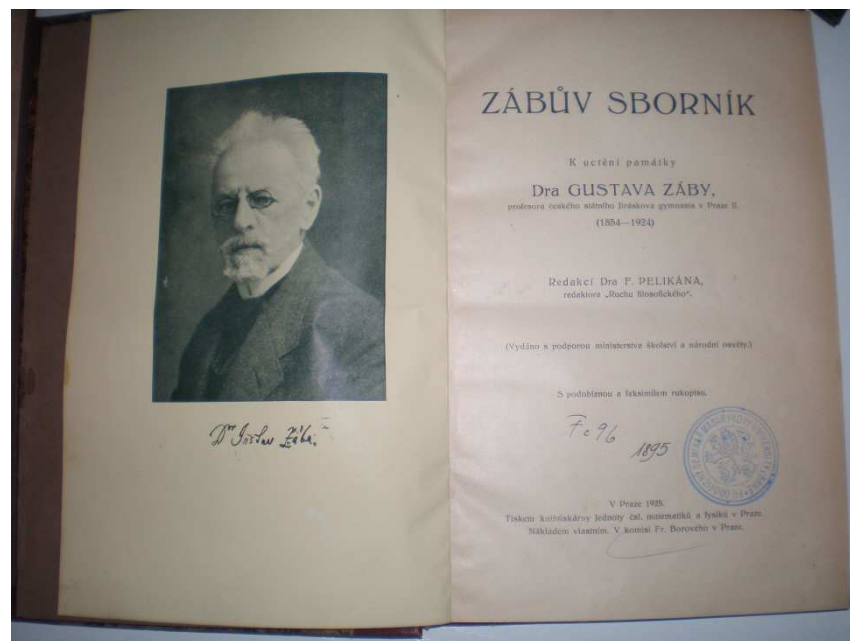
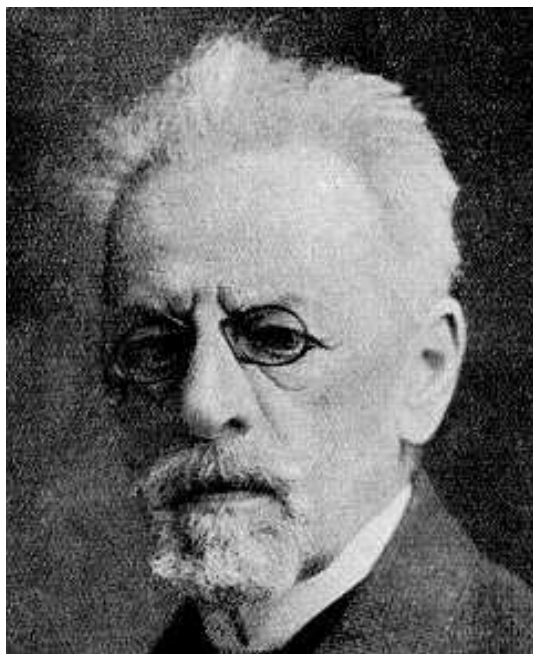
<http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/zaba.html>

Žák Durdíkův. Zabýval se hlavně noetikou, logikou a dějinami filozofie.

Herbartovské pojetí filozofie jako řešení sporů mezi pojmy spojoval s prvky Kantova kriticizmu a pyrrhonské skepse. Svůj kriticizmus zaměřoval proti víře v možnost poznání absolutna, avšak metafyziku včetně pojmu substance neodmítal.

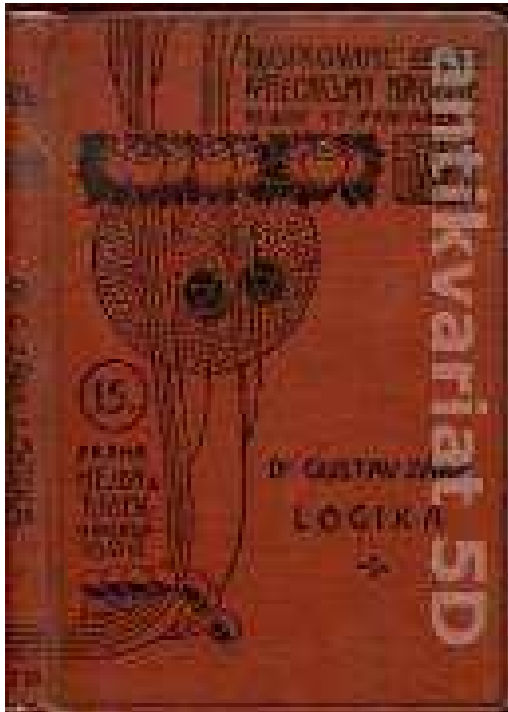
- *Pyrrhonismus, rozprava o pochybování filosofickém*, 1890
- *Logika*, 1906
- Překladatel Kanta a Platona.

Gustav Zába

Gustav Zába

Logika

Pyrrhonismus

Oldřich Kramář (1848-1924)

<http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/kramro.html>

- *Das Problem der Materie*, 1871
- *Die Hypothese der Seele, ihre Begründung und metaphysische Bedeutung I–II*, Leipzig 1898
- *Úvahy o střední škole*, 1902;
- *Základy metafysiky*, ČM 1900;